

DRAMA

Dramatická produkce prvních poválečných let byla značně početná a různorodá; pokoušela se – hlavně počátku – navázat na škálu předválečných poetik. Snahám o uměleckou výpověď dominoval zejména důraz na aktuální téma, kterým byla především nedávno prožitá válka a okupace. Toto téma bylo realizováno v zásadě třemi vzájemně propojenými způsoby. Prvním způsobem byla alegorizace: v divadelních hrách, které nemohly být uvedeny za protektorátu, bylo téma okupace posunováno do symbolické roviny pohádkového, případně historického jinotaje, v hrách napsaných po válce pak dostávalo i tvar otevřeného dramatického příměru či satirického útoku. Druhým způsobem byla snaha vrátit se k realitě a dramatem zachytit dokumentární rozměr válečného prožitku. Třetím způsobem, vlastním zejména tvůrcům, kteří se hlásili ke komunistické levici, pak bylo propojení tématu války s dalším aktuálním a velmi frekventovaným tématem boje za jinou, novou společnost. Jedinou hrou, která se stala trvalou součástí divadelního repertoáru, byla alegorická pohádka Jana Drdy Hrátky s čertem. Mimořádného diváckého ohlasu dosáhla kolektivní tvorba Divadla satiry, zejména pak hry Vratislava Blažka. Groteskní humor divadla mířícího na soudobého „měšťáka“ a ve jménu boje proti všemu zpátečnickému agitujícího pro komunistické programové cíle, narazil po únoru 1948 na obavy z neregulovatelného smíchu obráceného do vlastních řad. Přinesl však i první české absurdní drama, Ubu se vrací Josefa Kainara. Linie předznamenávající poetiku budovatelského dramatu se konstituovala od roku 1947 a symbolicky se vyvíjela od hry Zdeňka Bláhy Hodí se žít ke hře téhož autora Kdo s koho? Z nepočetných her problematizujících dobovou víru v revoluční změnu nebyl již na jevišti uveden ani publikován Šťastlivec Sulla Ferdinanda Peroutky.